Ч. 215 Второк 24 вересня (6 жовтня) 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Людвика Пльона і в ц. к. Старостсвах на провінциї:

на цілий рік	зр.	2·40
на пів року	„	1·20
на чверть року	„	—·60
місячно	„	—·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік	зр.	5·40
на пів року	„	2·70
на чверть року	„	1·35
місячно . .	„	—·45

Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

Заява п. президента міністрів.

В дальшій своїй бесіді доказував п. президент міністрів, що в цілім руху в Чехії грає ролю аґітация, особливо же зі взгляду на маючі відбувати ся вибори до Ради державної, а відтак говорив дальше:

Правительство не запізнає ані на хвильку становища рівноправности і рівновартости обох народів, проживаючих в Чехії. Оно навіть доси й ділало після сего становища та й на будуче дасть докази такого самого пониманя справи. Теоретично єсть то безпечно оперте на основних законах бажане, коли жителї як нїмецкої так і чеської народности піднесуть жаданя, щоби могли в цілій Чехії без взгляду на кождочасний округ язиковий порушати ся свобідно і берегти своє право народне та плекати єго. Коли жителї чеської народности в Чехії домагають ся того права для себе, щоби в цілій Чехії чули ся, як дома, то не можна їм того права відмовити, бо й взагалї мають право чути ся в цілій Австриї як дома.

Я піду ще дальше і скажу, що власти суть обовязані охороняти кождого в законнім виконуваню свого национального права. Але скоро ужиток сего национального права в наслїдок попередної довгої аґітациї сполучить ся з порушенем публичного спокою і порядку; скоро публичний спокій і порядок суть нарушені; скоро сї з'явища прибирають вид пошести; скоро єсть близким здогад, що тут не розходить ся виключно лиш о оборону власної народности, але о пробу якогось демонстративного приступу против другої народности; скоро єсть небезпечність, що може дійти до кровавої бійки: тогди єсть обовязком кождої власти виступити зі всякими стоячими їй до розпорядмости средствами против таких подій. Тогди справа политична остає ся зовсїм по заду; тогди розходить ся не о то, чи правительство сїй або тїй народности признає право, а о обовязок старати ся о удержане спокою і порядку.

То єсть адміністративне становище, котрого нїяке правительство не може спустити з ока. Жителї Чехії суть як культурно так і економічно рівно сильні і імпонуючі і на щастє не потребують нїчого одні від других побоювати ся. Коли же хотять жити в мирі побіч себе, то мусять бути для себе вирозумілі і взглядні. Право до доповненя национальних вимог мусить тогди поступати від взгляду до взгляду, або коли хочете, щоби кулак ріпав, від сили до сили. При сїм другім способі доповненя не може правительство співдїлати. А що перший спосіб доповненя єсть одинокий справедливий і доводить до цїли — річ ясна.

Президент міністрів згадав відтак про бесїду пос. Воганка, котрий яко президент палати торговельної в Празї виголосив єї дня 4 вересня і завзивав в нїй обі народности до згоди. Президент міністрів сказав: Отже коли Воганка міг так говорити, того дня, коли той рух, о котрім нинї говоримо, був вже в повнім ході, то єсть се доказ, що рух той іде лиш верхом і слава Богу не сягнув ще в глубину народної душі.

Коли же має прийти до мирного сужитя, то такі події, як ті, про котрі нинї говоримо, мусять бути зовсїм виключені. То єсть перше услівє до залагодженя чеської справи і правительство на таїть ся з тим, що оно таки на правду готове близше взяти ся до сеї справи. Коли би так правительство могло так само засипати панів послів інтерпеляциями, як то ті панове, супротив нас роблять, мушу сказати, що панам послам було би лекше відповідати на інтерпеляциї, бо їх виборцї не так строго судять їх, як они нас тут на міністерскій лавї — але коли би я так міг поставити інтерпеляцию до панів, то спитав би вас: Чи волите дійстно торжественні походи, котрі можуть мати лиш неґативні наслїдки, як приготоване ґрунту для мирного сужитя? Чи волите, щоби щось лиш здавало ся, як дійстно було? Правительство певно не ставить нїякої перешкоди, щоби обі народности могли виконувати своє право национальне і в инших кругах язикових. А статистика доказує, що під сим взглядом поступовано досить пильно і рухливо, особливо з чеської сторони в нїмецких округах язикових. На поли стоваришень і праси робили панове також досить великий ужиток з сего права. Але для повного розвою цїлого национального житя з демонстративними походами і торжествами серед даних відносин нема місця. Тут треба числити ся і з тим, що годї як небудь взяти в руки, а такі річи мають то до себе, що заважують дуже значно, особливо тогди, коли розходить ся о моменти чувства.

З такими відносинами треба обходити ся обережно і їх увзглядняти. Звідси то й походять ті закази з конечности. Той нарід, котрий перший дасть примір терпимости і взглядности, той подїлає спасенно, але рівночасно й зверне несправедливість на другий нарід. Суть два чинники, котрі мусять причинити ся до того, щоби в Чехії настав мир. Ті два чинники, то з одної сторони правительство, з другої обі народности. Всї наші найлїпші наміри і заходи позістануть безплодні, скоро другий чинник,

---

2)

КАЙЛЬ З КАЛЄНБЕКА.

ОПОВІДАНЄ.

(З нїмецкого — Вільгельма Фішера).

(Дальше).

Вертаючи сам домів мав я час над неодним роздумувати. Мої покійні родичі не мали нїколи на цїлім божім сьвітї ані одної пяди своєї власної землї, так само як і я аж до сеї пори. Ми жили в комірнї, і як то звичайно буває, не все в одній і тій самі хатї. Я, хоч і як ще молодий, пізнав був вже три хати, і то не завсїгди одну красшу від другої. Наш малий городець, котрий ми наймали, не був при хатї, а в нїм були ледви верпини, о грушках та черешнях нема й бесїди. Як то зовсїм инакше і красше було он там поза мною! Від коли запамятають, все на однім і тім самім ґрунтї. Нема під боком сусїда, що був би не на руку, або ще таки в тій самій хатї — мелник з долїшного кінця мешкав якої пів години ходу далеко. Всюди доокола їх власний ґрунт. Всего доброго подостатком. Липи, що засадив ще їх прапрадїд, дають їм тепер тїнь, а рослі сосни будуть колись давати тим, що по них настануть. То таки красна річ мати свою власну землю.

Так думав я собі і роздумував вертаючи домів при яснім сьвітлї місяця. Не скажу, щоби то була завість, противно, я тїшив ся, що се щастє дістало ся так честним і добрим людем. Скорше було то бажане, котре мабуть так само, як неодно инше, позістане незаспокоєне, аж колись дадуть менї тїсну хатчину, шість стіп довгу, а дві стопи широку, а тогди вже й з неї не богато буде утїхи.

З тої пори бував я часто на тім краснім хуторі, лїтом і в осени, а часом і зимою, а при тім пізнав ся лїпше не лиш з Фріцом і Петром, але й з Оттоном, хоч я найбільше товаришував з моїм ровесником Каролем. Бо то, бачите, в ранній молодости вже кілька лїт роблять значну ріжницю. Межи дванайцяти а девяти роками єсть для чувства більша пропасть як межи шісдесяти а пятьдесяти. Що мене н. пр. обходила тогди мала Берта, одинока сестра мого приятеля? Я ледви й глянув на ню. В десять лїт пізнїйше було би певно инакше.

4.

Майже всюди знайдуть ся особливо хитрі люди з добрим нюхом, що чують, як трава росте, видять крізь сему стїну, можуть комусь тенеса в животї почислити і на волос докладно можуть сказати, кілько у когось гроший в кишени. Може то комусь деколи з тим і добре, але такі люди, що вічно лиш надзирцем ходять за другими, що все перенюхують і до всего добирають, то не конче милі і приятні. А коли їм иноді не удасть ся їх ворожба, як тому, що заповідає наперед непогоду, то добрий рад тому з цїлого серця.

Такий чоловічиско прийшов одного красного рана в недїлю з моїм татом з церкви до нас — не без якогось наміру, як то зараз змiркувала моя мати, а відтак і сказала. В розмові з татом, котрий не підозрівав нїчого, довідав ся він через кілька зручно поставлених питань, що наш господар дістав якусь досить значну спадщину по своїм вуйку в Ліппштадтї. То може придати ся. При тім і занюхав він, що моя мама варила, бо таким людям добре й то знати. А відтак, як би хотїв показати ся вдячним, прочитавши поучаючу розправу о рогатій худобі в найновійшім числї ґазети, підписану буквами К. з К., сказав покивуючи своєю великою головою: То все дуже добре і красно, але той пан К. з К. чогось менї вже не подобає ся. А пан Кайль був собі чоловіком високого росту з сьвітячими очима, лїт ледви за сорок і я малий хлопчиско мимо моїх великих уший не розумів, що той хитрець каже. Мій тато зрозумів лїпше, але відповів усьміхнувшись: Куди ви взяли ся? Він то так, як би й державна каса! Я би хотїв, щоби він був менї винен хоч яких тисяч талярів, або ще лїпше хоч десять тисячів.

— Тогди би я їх найскорше виймив! — Але вже пізна пора — обідайте здорові!

Він пішов, а я був би забув єго слова, як би їх щось не було знов пригадало. Як то стало ся, не знаю аж до нинїшного дня — впрочім то й байдуже.

Щоби пан Кайль, впрочім добрий госпо-

іменно обі народности, не прийдуть до того переконаня, що мусять самі приготовити ґрунт для национального мира. Чим сильнїйше якась народність чує ся в своїм праві, чим більше есть право, якого она для себе домагає ся, тим більше мусить уникати того, що могло би виглядати на насильство і посягане, тим більше мусить старати ся о мирне порозуміне. Єсть не лиш одвічальність мінїстрів, але й послів, котрих моральним обовязком есть впливати уміренно на населене. Причиняйтесь панове до успокоєня своїх рідних сторін, а ми зробимо право там, де жадане того покаже ся оправданим.

По тім що сказано, есть для правительства ухвалене або відкинене пильних внесень рівнодушним; нехай висока Палата постановляє, як уважає за відповідне.

З руских товариств.

На засїданю головного видїлу товариства „Просьвіти" з д. 29 жортня с. р.:

1. Принято до відомости, що книжочка за місяць вересень с. р. п. заг. „Де-що про луки, пасовиска і пашу" Володимира Хлопецкого вийшла з друку.

2. За місяць жовтень с. р. рішено друкувати книжочку дра Костя Левицкого п. заг. „Про права мови рускої".

3. Принято до відомости, що Календар тов. „Просьвіти" з малою картою України-Руси вже за кілька днів проявить ся в розпродажи. Календар в обемі 20 аркушів друку буде коштувати лише 35 кр.

4. Ухвалено виплатити другу піврічну рату стипендиї бл. п. Євсевія Грушкевича в квоті 50 зр. Миронови Грушкевичеви, ученикови III-ої кляси рускої ґімназиї в Перемишли.

5. Ухвалено вислати закуплений коштом товариства ґранїтний памятник на могилу бл. п. Євсевія Грушкевича в Ниську.

6. Удїлено одноразову надзвичайну запомогу Іванови Луговякови, в квоті 20 зр.

7. Того рода запомогу удїлено і Мальвинї Климковичевій, вдові по рускім письменику в квоті 10 зр.

Перегляд полїтичний.

Коло польске вибрало на вчерашнім засїданю своїм предсїдателем п. Яворского. Вибір, в котрім взяло участь 40 членів кола, був одноголосний. Віце-предсїдателем остав ся п. Єнджейович. До комісиї парляментарної вибрано послів: Давида Абрагамовича, Щепановского, Пінїньского, Дїдушицкого і Мадейского. Водзїцкий і Хшановский позістали в меншости.

В Празї помер по довшій недузї редактор Narodn-их List-ів, др. Юлїй Ґреґр. Редакцию сеї ґазети обняв був вже давнїйше син покійника. Ґреґр помер в своїм селї Доль коло Праги і лишив 12 дїтий.

Орґан російского мінїстерства справ заграничних, Nord, виходячий в Парижи доносить, що переговори держав европейских доведуть мабуть до уложеня проекту реформ, котрі мали би бути заведені в цїлїй Туреччинї.

Розійшла ся чутка, що Кедив Єгипту Аббас-паша, котрий їздив тепер по Европі возив ся з пляном проголошеня независимости Єгипту. Кедив був в Парижи, але вже вернув до Єгипту.

Новинки.

Львів дня 5 жовтня 1896.

— **День іменин Є. В. Цїсаря,** що припадав вчера, в недїлю, обходжено у Львові торжественно. О годині пів до 9-ої рано відправив торжественне богослужене в архікатедральній церкві сьв. Юра Є. Ем. Кардинал Сембратович, о годині 9-ій в костелї оо. Бернардинів відправив таке-ж богослужене Є. Ексц. архієпископ Моравский, а в катедрі вірменьскій архієпископ Ісакович. У всїх богослуженях взяли участь представителї властий державних, автономічних і войскових, як також молодїж шкільна під проводом учителїв та богато публики.

— **Є. Вел. Цїсар** дарував погорільцям громади Шершенівцї, борщівского повіта, 500 зр. запомоги.

— **Іменованя.** Є. В. Цїсар іменував професора теольоґії в духовній семинариї в Перемишли дра Ант. Тшнадля надзвичайним професором теольоґії моральної на унїверситетї в Кракові. — П. Мінїстер скарбу іменував старшого ґеометра II-ої кл. Володисл. Томашевского старшим ґеометром I-ої кляси. — Ц. к. краєва Дирекция скарбу у Львові іменувала провізоричних официялів горалень: Ад. Люкаса, Андр. Гойка і Теод. Сидорика дїйстними офицiялами горалень.

— **Є. Е. п. Намістник** кн. Евст. Санґушко повернув в суботу рано до Львова і обійми урядоване.

— **Ювілейний обхід унїї берестейскої.** Від понедїлка дня 5-го жовтня с. р. розпочинає ся у Львові при церкві сьв. Юра 8-днева духовна місия. Порядок дневний на кождий день місиї такий: О годинї 4-ій по полудни вечірня, по вечірни місийна проповідь і суплїкация. Місию устроюють оо. Василияни. По місиї зачне ся в недїлю дня 11 жовтня велике тридневне ювілейне торжество з архієрейскими службами Божими. Порядок того торжества подамо пізнїйше.

— **Громада міста Дрогобича** побудувала новий двоповерховий будинок для тамошної ґімназиї, котрого посьвящене відбуде ся торжественно ві второк. В новім будинку находить ся 27 комнат для шкільних кляс і 12 комнат приватного мешканя директора. Старий будинок дрогобицкої ґімназиї призначений на поміщене женьскої школи.

— **Бурмістром міста Самбора** вибрано вже третий раз дра Будзиновского, а его заступником п. Алексевича, тамошного аптикаря.

— **Юлїя з Крушиньских Шашкевичева,** вдова по першім галицко-рускім поетї, Маркіянї Шашкевичу, упокоїла ся у Львові дня 4-го жовтня с. р. по довшій недузї в 81-ім роцї житя. Похорон відбуде ся завтра, ві второк дня 6-го жовтня о 4-ій годинї пополудни з дому при площи Бенедиктинок ч. 1 до гробівця на кладовищи Личаківскім.

дар, занедбав ся і не вів добре рахунків, годї й подумати, тим більше, що він перед тим був купцем. Але самим точним записуванем приходів і розходів ще їх ніхто не зрівнав. Не всї уладженя на великім ґрунтї виплачували ся зараз в слїдуючих роках — деякі може й зовсїм не виплатили ся. А то й неудалі проби богато коштували; досьвіди вийшли в користь цїлій околици, але шкоду мусів потерпіти сам преприємчивий чоловік. Чи до того прийшли ще й якісь нещасливі пригоди, в стайни або в торговли кіньми, через неурожай або град, не знаю — кого то в молодих лїтах богато обходить? Але одного я певний: публичні справи відривали того достойного чоловіка від его власних більше, як би то належало ся. Деякі почетні становища, на які его вибирано, товариства, засїданя, виставы, відчити та візитациї забирали єму богато часу і сили. Опісля легко мати розум і сказати: Пильнуй свого носа! Кождий за себе, Бог за всїх! (Впрочім ся приповідка не зовсїм правдива: кождий честний чоловік дбає не лиш сам про себе). Хто колись сам був в такім положеню, той знає найлїпше, що то значить. Чоловік подає палець, а ті, котрим того потреба ловлять поволи за цїлу руку. Одно виходить з другого. Чоловік несподївано лїзе що раз глубше, як би хотїв і не може уступити ся, щоби то не впало зараз в очи, або щоби его хтось не уважав за безвзглядного. А хоч би до того примішало ся ще й трохи пустославности — то ще не найгірші люди, котрі в тім шукають собі слави, щоби зробити якусь жертву для загального добра.

Коротко сказавши, по рядї веселих і щасливих лїт настали для бідного пана Кайля сумні часи. Кінцї рвали ся; годї було вже затаїти. Веселий звичайно чоловік ходив тепер засумований по своїм обійстю та й словечком до нїкого не відозвав ся, або сидїв до пізна в ночи над своїми книгами та листами. Иноді брав его якийсь горячковий неспокій і він наганяв людий до роботи, як коли-б судьба хутора зависїла від успіху одного дня. Він був занадто добрий і справедливий, як щоби свій гнїв випускати на жінку, дїти та челядь, хоч они добре зміркували, що в нїм настала якась сумна зміна. Прийшли гостї, то він силував ся до веселости. Коли появила ся про него згадка в ґазетах або на зборах, то єму робило то дїйстно радість. Часами мав ще й більшу причину до радости, коли гроші за добуток з его землї давали єму доказ, що его заходи не були надаремні. Але він вже давно не господарив власними грішми, а проценти руйнували его.

Здвигане плечима премудрих людцїв, несьміливі питаня і остороги приятелїв, та злобний усьміх противників — все то разом не причиняло ся до того, щоби его душевний настрій поліпшити.

Хиба-ж правда мала би бути по сторонї тих осторожних і розважних, тих, що то люблять держати ся недбалости? Хиба-ж би в сїм своїм розумом і неутомимим трудом мав дїйстно піднести хутір в гору, але себе самого пустити з торбами? Нї, ще лиш трохи терпеливости! Цїнний засїв доспіває поволи, але певно, не задовго пустить золоті колоски. Коби лиш найблизший час перебути, коби лиш минути найблизші гори! — В сїм сумнім часї дїстало ся єму підносяче духа признане. Цїсар надав тому чоловікови, що заслужив ся для цїлої околицї високий ордер. Тогди то ще раз засьвітило сонечко ясно для сьмілого борця, коли єму той ордер припинали. Для цїлої его родини був то гордий день, для многих его независдуючих приятелїв день радости, коли довідались о тім або прочитали в ґазетї. Длячого ж незадовго по тім мали насунути ся чорні хмари?

Було би не прийшло до крайности, коли би не чужа вина. Як вже сказано, припирали мелникові сїножата до каленбеківских. Лиш за згодою мелника можна було їх переробити і управильнити воду. А що він на то довго надумував ся, то щирий сусїд не забув єму того. Пан Кайль підпирав мелника при кождій нагодї словом і дїлом, а коли той розширив свою торговлю збіжем, то він навіть заручив ся за него в банку. Якось то удавало ся довгими лїтами. Але ось нараз стало ся нещасте. — Занадто відважний мелник таїв довго свої великі страти, хотїв одним замахом поправити свої інтереси, пустив ся на небезпечну гру і переграв. Упав, а падаючи потягнув за собою в пропасть і свого занадто доброго приятеля і добродїя.

Того суму, який настав був на каленбеківскім хуторі я не видїв на власні очи, та й не хочу его описувати, лиш натяком згадати: Кайля насамперед як би що приголомшило, відтак взяла его лють, що так надужито его доброго серця і довіря, опісля став чим скорше оглядати ся за якимсь ратунком, за якоюсь помочию, ловив ся, як потапаючий стебла; потім настало гірке розчароване, бо прийшов до пізнаня, що все надармо, а наконець піддав ся тому, що годї вже було змінити. Гірко то, перебувати хоч би лиш частинку тих чувств при малій вкладцї, як то може не один читатель знає з власного досьвіду: але страшно перебувати то аж до самого кінця, особливо же, коли приходить ся тратити цїле майно, прадїдну землю. Бідному пану Кайльови нїчого не попустили. Незадовго розписано в ґазетах і розлїплено на стїнах лїцитацию на Каленбек, справедливо доси славлений і захвалюваний. Насамперед мали цїлий хутір частями, а відтак аж в цїлости лїцитувати.

5.

Коли наконець настав злощастний день, зійшло ся тілько охотних до купна і цїкавих зблизька і здалека, що найбільша комната в старім домі не могла всїх помістити. Пан нотар, старий Кайлїв знакомий, виїхав був з писарем одного погідного ранка у вересни вже наперед на красний хутір і розпочала ся лїцитация. Нещасливий властитель був охотно уступив ся і де замкнув ся, але він мусїв бути при тім і на все відповідати та давати поясненя, допильнувати свого права. З ним дїяло ся так, як в тим Індиянином, котрого на паль вбили, а котрому приходилось ще й то терпіти, що сотки людий на него дивили ся та робили свої уваги, хоч може й не хотїли збільшати его мук.

— **З Настасова** пишуть нам під датою 2 с. м.: Нині около першої години вибухнув у нас огонь в стодолї одного господаря, котру підпалили дїти, що пекли під нею яблока. Згоріло 31 загород з 60 будинками; 200 душ остало ся без стріхи. Нещасте, то правда; але вина в нїм і родичів, що не пильнують своїх дїтий, і тих, що не впливають на родичів, хоч моглиби, щоби ті і дїтий своїх не лишали без надзору і самі дбали про себе та про своє майно. Не один з погорівших був би може й обезпечив ся від огню, та не було кому до того порадити і заохоти. Люди з другого кінця села не хотїли нї самі ратувати, нї давати фір по воду. Нїхто не научив їх, що треба й ворога ратувати в такім нещастю. За то аґітувати за собою на послів есть кому і стає часу на то. Як би не поміч чужих пожарників, був би цїлий кут вигорів.

— **Добра мама.** Перед трема роками осїла в містї К. вдова по високім урядн︎ику з своїми доньками Анною і Климентиною. Они винаймили гарне помешкане і жили взагалї по паньски. Видко було, що пані Г. хотїла видати свої доньки; она сама була ще досить гарна помимо своїх 40 лїт. Гарна Климентина мала богато женихів, між ними урядника П. Він вкінци заручив ся з нею і так минув один рік. Але він мав довги та надїяв ся, що приданим Климентини зможе заплатити їх. Одного-ж дня заявила єму пані Г., що єї доньки дістануть придане аж по єї смерти. Урядник П. написав пращальний лист своїй Климентинї і щез не знати куди. Бідна Климентина журила си дуже, бо щиро полюбила того гультая. Минувшого місяця виїхала пані Г. до Будапешту, як казала, на виставу. Сими днями прийшов від неї лист з Америки, в котрім доносить, що віддала ся за того урядника П. Климентина пропала від того дня без вісти.

— **Два самоубийства.** День перед переступом до резерви застрілили ся у Відни два однорочники, один з артилериї, а другий з піхоти, тому що не здали іспиту офіцирского. До одного готелю в третій дїльници прийшов в середу вечером цїлком споєний однорочник-артилерист і зажадав мешканя. На картї підписав ся Едвард Кон. На другий день зрана застали его вже простріленого. Кон був дуже пильний, а перепав при офіцирскім іспитї з практичних предметів. Про се він говорив зі своїм братом, що є поручником в резерві, і з приятелем в каварни, опісля зірвав ся, побіг до готелю і там застрілив ся. Того самого вечера приїхав его батько і заїхав до того готелю, де его син застрілив ся, але не довідав ся о своїм синї нічого. — Того-ж дня застрілив ся однорочник при 66-ім полку піхоти Артур Пуреш, родом з Угорщини. Вправдї доси ще не знати докладно, чи і в сїм випадку є причиною самоубийства невдалий іспит офіцирский, але після деяких даних догадують ся того.

— **Непостійний муж.** Адвокат Новак в Клевеляндї в американьскій державі Огайо, хоч родом Чех, але має справдї американьску вдачу. Влюбивши ся в панну Агнишку Келерівну, оженив ся з нею і жив щасливо вісїм лїт. По тім часї почала давна любов у Новака потахати, а за те запалала нова до молоденької панночки з Сен Люї і з нею він оженив ся, розвівшись поперед з першою жінкою. І жила молода пара чотири роки в гараздї і щастю, аж нараз серце Новака затужило за першою жінкою. Він розвів ся з другою жінкою і до кількох днїв знов подружив ся з першою. Друга жінка, діставши гарну сумку, призволила на розвід і вернула ся до Сен Люї. Ба, але Новак по вісїмнайцятьох місяцях знов розводить ся з своєю першою а заразом і третою жінкою, щоби знов оженити ся з другою взглядно четвертою. І хто знає, кілько разів ще буде Новак то покидати то назад брати свої жінки.

— **Бурі і гураґани.** Перед кількома днями доносили ми, що на західнім побережи Франциї, над Атлантийским океаном упали великі снїги. Причиною тої наглої зміни теплоти були страшні бурі і гураґани, які навістили майже цїлу західну Европу. Бурі зачали ся на мори Балтийскім, а відтак перейшли на море Північне і Атлантийске та на пограничні краї. На цїлім побережи німецкім Північного моря буря була така сильна, що богато кораблів розбило ся і погибло множество людий. З приморских міст найбільше потерпів Гамбурґ. Найбільші кораблї зривав вітер з котви і розбивав; кождої хвилї надходили вісти о затоплених кораблях на ріцї Лабі, котрої води значно піднесли ся. З Голяндиї і Бельгиї надходять також невеселі вісти. Там потерпіли головно Антверпія і Остенда. У Франциї також були значні шкоди, бо буря лютила ся на всїх єї морях і в цїлім краю. В Парижи і инших містах побурив гураґан богато коминів і повиривав дерева з коренем; в Люрд завалив будинок панорами; в Нант, Брест, Шербурґ і Бордо, як також в Тульонї і Марсилїї потерпіло від бурі богато кораблїв. Однако нещасть з людьми не було. На другий день, т. є. 26 вересня, буря лютила ся в західній і полуднево-західній Франциї. На берегах Анґлії і Шкотиї упало жертвою бурі кілька кораблїв. Між Дувром а Кале застановлено мореплавбу на кілька днів.

— **Помер** у Львові Николай Голиньский, пенсионований жидачівский староста, в 75-ім роцї житя.

Оповістка.

Канцелярия Товариства „Просьвіта“ у Львові пригадує отсим всїм Вп. членам товариства „Просьвіта“, котрі залягають з вкладками членьскими, щоби зволили вкладки залеглі в як найкоротшім часї вирівнати, позаяк Календар товариства на рік 1897-ий буде висилати ся тілько тим членам, що заплатять вкладки членьскі за рік біжучий.

За Канцелярию товариства „Просьвіта“ у Львові дня 3 жовтня 1896 р.

Др. Кость Левицкий. *Андрій Скородиньский.*

Штука, наука і література.

— **„Зорі“ ч. 18** з дня 27 вересня с. р містить: Вірш А. Бобенка „М. Комарови“; — продовжене повісти Івана Левицкого „Не той став“; — продовжене нових поетичних творів Степана Руданьского; — образок з галицкого житя Мирона Кордуби „Бобо“; — конець прислівя і співомовного перекладу Степана Руданьского „Ігор Сіверский“; — розвідку М. Комара „Не надруковані вірші П. Гулака-Артимовского“ та Гулака вірш „Ілек“; — біоґрафічну розвітку А. Кримского про Михайла Комара; — вкінци хронїку і біблїоґрафію. Образків поміщено три: портрет Михайла Комара, „Болди з Бубници коло Болехова“ і „Водопад граннїтний коло Дори“.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 5 жовтня. Іменини Є. Вел. Цїсаря обходжено тут, в Будапештї і всюди на провінциї зі звичайним торжеством і богослуженями.

Відень 5 жовтня. Після телеґрами, яка наспіла тут до секциї маринарки відпливає воєнний корабаль „Альбатрос“ з Кухтавн до Сіднеи на стацию. Всї з наукової виправи, котрих дикі люди на Саламоньских островах були напали і поранили, вже видужали ся.

Будапешт 5 жовтня. Вчера відбуло ся торжественне отворене нового моста на Дунаю імени Франц Йосифа самим Є. Вел. Цїсарем в присутности Найдост. Архікн. Йосифа, мінїстрів, членів парляменту, двірских, цивільних і войскових достойників.

Месина 5 жовтня. В послїдних днях наробили тут зливи і бурі великої шкоди.

Шербурґ 6 жовтня. Приготовленя до принятя царскої пари доводять ся з великим поспіхом до кінця. Дощ ллє ся струями.

Порсмес 5 жовтня. Царска пара приїхала тут вчера о 5 год. 30 мін. і вс̈іла на корабель „Полярна зьвізда“.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З кождим куснем землї, котрий продано, виривали єму мовби кусень серця, а коли той, що викликував цїну, кричав охриплим голосом: По перший раз, по другий, і по — хто дасть більше? — і по третий раз! а відтак забубнив, то єму здавало ся, як би в єго домовину знов один кілок вбили.

Та й єго сини взяли собі то нещасте дуже до серця. Каролеви було тогди пятнайцять, Фріцови чотирнайцятий а Петрови одинайцять лїт. Розуміє ся, що в нашій школї нїхто анї словечком, анї навіть поглядом не натякнув на то їх нещасте — тілько делїкатного чувства мали ми, хоч були ще дурними хлопцями — хоч о тім майже в кождім домі досить голосно говорили. Тепер настали були осїнні вакациї, найсумнїйші, які они пережили. Кароль вже раненько в день лїцитациї пішов був з дому, де зробило ся гутїрно, та в неспокою обійшов цїлий ґрунт, як коли-б хотїв попращати ся з нивами і сїножатами, з потоком і лїсом, з кождим деревом і корчиком, з цїлою спадщиною по своїх предках, з дорогим місцем свого щастя за молодих лїт. В соснинї стрітив несподївано Фріца, котрий обійшов був хутір доокола з противного боку. Але обом було важко на серци; розминули ся мовчки і вернули назад домів кождий з иншої сторони. Та й по полудни було їм за душно в хатї і жаль їх брав дивити ся на заплакані очи матери; забрали свої книжки та пішли до города. Петрусь прилучив ся до них, а Фріц тому не противив ся, хоч звичайно не хотїв єго брати з собою, бо він був єму ще за малий. Але коли й мала, осьмилїтна Берта їх здогонила у ворітцях до города, він розсердив ся і крикнув до неї: Чого ти всюди за нами біжиш?! Але Кароль, що був лагіднїйшої вдачі, відозвав ся: Дай їй спокій — та й так не довго вже будемо тут разом! А палкий Фріц, хоч губи єму ще якось дивно дрожали, з небувалою доси нїжностию взяв сестричку за руку.

Незадовго опісля сидїли оба під прастарою липою коло великого, камінного стола, порозкладавши на нїм перед собою книжки і зошити. Проміне сонця, що денеде прокидало ся крізь густе листе, не перешкаджало їм; воздух був теплий, як в лїтї; від слабого вітру засланяли їх густі корчі на горішнім кінци города. А всеж-таки робота їх якось не брала ся. Замість дивити ся в книжку, розглядали ся доокола, бо як-раз тут було найкрасше місце, з котрого можна було видїти більшу половину хутора. Лиш Берта то граючись астрами і резедами, то уганяючи за Петрусем, забула, звичайно як дитина, на смуток. Кароль, котрий через нещасте з послїдних часів став зрілим понад свій вік, хотїв зразу учити ся як звичайно, але вітхнувши важко поклав перо на бік. — Якось нинї не іде! — сказав сам до себе. — Аж подумати не можна, що мусимо уступати ся із сеї красної землицї, де жив вже під нашого дїда! — Що тут поможе нарікати? — відозвав ся Фріц, і шпурнув книжкою від себе. — Треба іти в сьвіт, така вже доля. Коби лиш як найдальше, щоби я не видїв, що хтось нас жалує, або що тїшить ся з нашого нещастя. Але бідні тато!

— То-ж бо то й є — потакував єму Кароль — они певно возьмуть то собі дуже до серця. От біда, що ми не можемо нїчого вдїяти! — Чому не можемо? — перебив єму Фріц — коли не зараз, то з часом. Ми оба вже не дїти. Чуєш, Кароле, присягнїм собі, що не спочинемо, доки назад сюди не вернемо, доки не відберемо знову сеї землї для нашої родини.

Він вимовив то так, як би нараз якийсь дух вступив в него і піднїс праву руку до гори. Але коли Петрусь приступив до них, він відтрутив єго кажучи: Іди собі, ти ще за малий!

— До присяги за малий — відозвав ся Кароль сердечно — але того й не потреба. Даймо собі на то лиш руку. Ти сказав то так, як би менї з душі, а коли Бог поможе то й удасть ся. — Але тепер о тім нікому анї слова, а татови таки й зовсїм нї! сказав тогди Фріц. Кароль пристав на то.

(Дальше буде).

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.